

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 frc.
1/2 an 12 frc.,
1/4 an 6 frc.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Pentru limbă și neam.

Aproape, fiecare an ne aduce dela „manipulanții supremi“ ai falsei culturi din țara noastră câte un ucaz revoltător, pentru anul acesta ministrul Zichy a aflat de bine să ne surprindă cu ordinul său referitor la maghiarizarea numelor de familie a elevilor din școala poporală. Un ordin acesta, la care nici cei mai șoviniști nu au cutezat a se aștepta cu toate, că îmi vin în minte cuvintele unui inspector școlar, care în prezența mea a dat îndrumările necesare unui învățător să inducă numele elevilor în toate protocoalele în limba maternă cu ortografia îndatinată.

Aceasta prin Aprilie a. crt. când ucazul Zichy va fi fost gata, ori cel puțin în teascul „ideei“. Pretenziunea ordului e revoltătoare, căci fără urmă de remușcare se calcă nu numai legile dreptului natural și a legilor aduse pentru apărarea bisericii, ci se suspendă legi pozitive din era mai nouă a țării, cum e art. XXXIII d. 1894 § 44 care oprește purtarea altui nume afară de cel din matricula botezaților, respective a nașterilor. Cunoscând însă că „Hungaria felix“ e leagănul monstruozițiilor juridice, cutezanța ministrului nostru nu ne uimește prea tare, surprinderea e și mai mică la învățătorii aceia, cari l-au prevenit pe Zichy și deja din anul școl. 1908—9 practizară prescrierile ordinului târziu născut, care în chipul acesta numai cât uniformizează și legalizează rătăcirea voluntară și răcoroasă a dascălimei noastre slugarice în afară, dar nesupuse față de cei ce așteaptă și dela ea ceva serviciu real pentru cultura și firea neamului; uniformizează tăcerea mulcomă, blândeța caracteristică a ce-

lor puși să controleze protocoalele școlare și în caz de greșeli să purceadă în dreptate fără rezerve.

Apariția acestui ucaz trebuie să fie un memento pentru noi, în special pentru limba cu rol atât de redus în biserica și școala noastră. Învățătorimea din slugărnicie o deosește fără muștrare, iar preoțimea — din lipsa îndrumărilor autoritative — e incapabilă a eși din chaosul, în care s'a cufundat și nu mai are nici un normativ sigur. Articolul din nr. 138—1911 „Gazeta Tr.“ semnat de »un preot gr.-cat.« prezintă în ton elegic starea chaotică în care ne aflăm toți, chiar și cei mai curagioși. În învălmășala aceasta fără fir de orientare, oare nu ne putem aduce aminte, sub impresia ordonanței lui Zichy, că azi-mâne ministrul poate pretinde ca toate scrisorile noastre — până și extrasele — să le redigiem în l. mag., precum a făcut și cu numele școlărilor observând, că învățătorii noștri sânt aplicați a prestă serviciul acesta în favorul ideii? Admit că guvernul ar fi edat ucazul acesta și fără a esperia slăbiciunea școlilor noastre, dar cine va trage la îndoială, că nu va fi apăsător în cumpănă și aceasta? Am înțeles, că ilustrul Cor episcopesc a remonstrat energetic împotriva ilegalității acesteia, care cu toate aceste de sigur se va înfăptui. Răspunsul cel mai demn, mai bărbătesc și mai eficace ar fi, ca cel puțin scrisorile parohiale să fie de aici încolo toate esclusiv românești, ca să arătăm guvernului prea părintesc, că ce ne răpește el din școală noi întoarcem de aira ce am lăsat de bună voie. În forma aceasta porunca de maghiarizare se va preface în imbold nemijlocit pentru amândouă bisericile românești, ca să se reculeagă din bună vreme, să reiea drepturile limbei, acele să le folosească în ori și ce

împrejurare, și în viitor să pedepsească ori-ce abatere.

Mai la începutul acestui an s'a dat un normativ înțelept despre îndreptățirea de a purta corespondență în afacerile școlilor din arhidieceză, prin care s'a curmat greșala învățătorilor de a corespondă singuri cu officii străine. O atare îndrumare așteaptă fratele »un preot gr.-cat.« și cu el dimpreună de sigur toată preoțimea simte lipsa unei instrucțiuni precise și totodată o controlă severă și sancțiunea corespunzătoare în cauza cu mult mai momentoasă a limbii oficioase, cauză a cărei importanță anevoe vrem să o aprețim după merit.

Dar și până la publicarea doritei instrucțiuni, de care nu ne îndoiim, că o să apară cât mai grabnic — a ne retrage după pavăza oportunizmului, când guvernul ia ofenziva pe toată linia, nu este iertat — urmeze aci procedura mea în unele cazuri dintre cele înșirate în „Gaz. Trans.“ întru cât am trecut deja peste ele, iar încât nu mi-ar fi obvenit, enunț o părere, bună sau rea, judece cetitorii. Extrasele cerute de orice officiu le prezint fără comitivă, în plio cu înscris și adresă paralelă; iar dacă cazul cerut nu ocură în matriculă, răspund în l. română, că nu se află; în l. maghiară replic numai când mă recercă de comunicat unguresc și îl îndrum la răspunsul spedit în l. română, pe care officiu și-l poate traduce în orice limbă. Lista glotașilor acuș nu se va mai cere dela noi. Din parte-mi până acum am umplut rubricile blanchetelor străine în otografie românească, toate răspunsurile le-am dat românește, tot așa scriu și datul; pe viitor nu s'ar putea să ne facem noi însine traducere de pe ele și acele să le umplem?

Cu un cuvânt eu în tot ce se învârte în jurul matriculelor m'am

folosit de limba oficioasă a Bisericii mele. La început am greșit și eu 1—2 ori, la care mărturisire adaug cu fratele „un preot gr.-cat“: *Mea culpa* ... și cu psalmistul: „de păcatele tineretelor mele Doamne nu-ți aduce aminte“. Chitanțele de congruă și datele statistice nu le-am putut schimbă, puterea aceasta rezidă în mai Marii bisericești pe cari ne luăm îndrăzneala a-I rugă, să binevoiască a face în cauza aceasta de importanță vitală și pentru neam și pentru Biserică, să binevoiască, zic, *a face lumină*. (v.-u.)

Cum simțește adevăratul democratism. N'a fost cetățean al Statelor unite din America de miază-noapte, pe carele să-l fie cinstit națiunea lui așa de demonstrativ, ca pe „cardinalul“. El este arhiepiscopul de Baltimore, cardinalul Gibbons, carele deunăzi și-a prăznuit jubileul său de 50 de ani al preoției și de 25 ani al cardinalatului. Toate auctoritățile administrative ale republicii precum și celea ale statului Maryland, în frunte cu prezidentul Taft și cu fostul prezident Roosevelt, și reprezentatii tuturor ramurilor politice și sociale ale vieții naționale s'au adunat în sala de arme a garnizoanei din Baltimore. Au fost adunate ca la 20.000 de persoane. Mulțimea cântă imnul „Maryland, my Maryland“, când a intrat cardinalul pășind spre masă cu pașii unui bărbat, carele este cu 30 de ani mai tânăr decât octogenarul arhierou. A pășit întru întimpinarea lui prezidentul Taft și i-a strâns mâna, iară Roosevelt i-a scuturat-o, precum se obicinuieste a o scutura, când

este cuprins de bucurie. A gratulat cardinalului și ambasadorul Angliei. Apoi s'a așezat cardinalul la masă între prezidentul și între viceprezidentul republicii. Taft a grăit cel dintâiu zicând, că miile acestea au venit să gratuleze unui American, carele poartă vrednicia cea mai înaltă în ierarhia bisericii sale. Adunarea aceasta nu are caz de precedentă în istoria Uniunii. Vărtutea, patriotismul, binele, carele l-a făcut cardinalul, își primesc recunoștința în demonstrația aceasta. „Unul din principiile bisericii lui este cinstea față cu superioritatea statului, și noi am văzut pe cardinalul Gibbons întotdeauna pe partea legii și a rândului bun, întotdeauna ca înaintător al păcii și al toleranței religioase.“ Ca dânsul să poarte încă multă vreme slujba sa înaltă spre binele de obște, „este rugăciunea catolicilor, a protestanților, a creștinilor și Judeilor“. Au mai grăit Sherman, Roosevelt, Root, ambasadorul Brice, oratorul Clark, oratorul de mai înainte Cannon, guvernorul statului Maryland și primarul orașului Baltimore. Ambasadorul englez Brice a zis între altele: „Voi Americanilor puteți să fiți încredințați, că poporul englez și cu deosebire catolicii Irlandei, Angliei și Scoției nutresc simpatia cea mai vie pentru cinstea, ce o dați astăzi unuia dintre preoții și cetățenii vostri celor mai aleși.“ Cardinalul a respins cu modestie lauda cea multă, cu care l-au încârcat. A zis, că ar dori, să fie așa, precum l-au zugrăvit oratorii, și că sperează, că până la sfârșitul vieții se va mai apropia de icoana, carea i-au făcut-o. Apoi și-a exprimat bucuria de constituția americană, carea e purtată de spirit creștinesc. Prezidentul își începe slujba cu Dumnezeu, camerele își încep ședințele cu rugăciune. Este adevărat, că în Statele unite statul și biserica sunt separate; dar aceasta nu înseamnă, că între ele ar ezista antago-

nism, ci ele dimpotrivă se ajută imprumutat. — Presa încă s'a pus în slujba jubileului. Recor... a primit ziarul „Sun“ din Baltimore. La câteva ore după praznic a publicat toate cuvântările rostite la praznic și toate telegramele gratulatoare, biografia bogată a cardinalului însoțită de portretele lui din pruncie până în ziua praznicului, și cununa portretelor tuturor oratorilor, având la mijloc portretul jubilarului. — Deja în ziua jubileului erau colectați 200.000 dolari spre a se înființa în cinstea jubilarului un colegiu nou lângă universitatea catolică din Washington. — Așa știe, să cinstească democraticele State unite pe un ministru al bisericii catolice și într'insul însăși biserica! Nu ar putea oare să ia pildă Europa cea bătrână dela tinera Americă?

Intrunirea secțiilor dela Asociație.

— Dare de seamă. —

Vineri în 14 Iulie n. 1911 s'au intrunit în Sibiu secțiile științifice-literare ale Asociațiunii. Ședința plenară s'a deschis la orele 10, în sala Muzeului, prin câteva cuvinte rostite de vice-președintele Asociației, dnul A. Bărseanu, sub a cărui prezidenție s'au ținut ședințele.

Au fost de față 18 membrii ordinari și mai mulți membrii corespondenți.

La propunerea președintelui, membrii ședinței își exprimă prin sculare regretele pentru pierderea membrilor Iosif Șterca Șuluțiu din secția istorică și Aurel Bratu din secția științifică.

Secretarul literar, dnul O. Goga citește raportul anual.

Din acest raport reținem următoarele:

Se relevează maiu întâi pierderea suferită de Asociațiune în anul din urmă prin

FOIȚA.

SONET.

Mă chiamă dorul iar pe aceeaș cale,
Drum de triumf cu zimbete și floare
Copilărie, rază zimbitoare
Primește-mă în farmecele tale!

Durerii vreau pe-o clipă alinare,
Cunună vreau din gingașe petale
Destul mi-a fost din cântecul de jale
Și soartea grea — veac fără sărbătoare.

Să simt și eu pe-o clipă focul vieții
Tresalte peptu-mi plin de fericire
Să văd departe zorii dimineții,

Și ntr'un moment de sfântă 'nsuflețire
In glas divin de blândă ciocărlie
Blând să mă 'nchin, natură sfântă ție!

O. Hulea.

Un monstru.

În vremile de demult, antidiluviene cum se numesc, cică ar fi trăit mulți monștri. Dobitoace grozave la vedere, lungi de câțiva stângini, cu aripi bătute în solzi argintii. Animale respingătoare, să nu le vezi nici în vis. Astăzi oasele lor de se mai păstrează prin muzeele cele mari ale țărilor bogate. Astăzi oamenii dorm liniștiți de groaza acestor șopârle uriașe.

Intr'o zi vorbeam cu un om învățat despre fericirea neamului omenesc, că a scăpat de astfel de monștri. El însă, clătina din cap și îmi zise cu durere: N'a scăpat omenimea de monștri. În lunga mea colindare prin lume și prin vieată am întâlnit un monstru care întrece cu apariția lui diformă și scârboasă pe toți monștri vechi. E un fel de dobitoc și acesta. Nu are un tip anume, să-l poți descrie, căci apare sub forme deosebite. Uneori are botul gros, grumazul scurt, o gură largă și umedă ca de pește întreg e greoiu, și merge pufăind cu greutate. Alte ori e subțirel, lung, ca un schelet îmbrăcat în piele gălbinie. Uneori are un învâliș, o blană scumpă, alteori de foarte puțin preț. Dar, sub ori ce formă s'ar ascunde, îl poți cunoaște după hrana ce-o caută. Acelaș nutremânt îl hrănește, în toate formele ce le-ar îmbracă.

Animalul acesta diform se satură din

ceea ce-i stricat, putred. Are un miros deosebit de fin, ori e cu botul lat ori ascuțit, pentru a adulmecă putrefacția. Iubește întunerecul, și ochii lui luminează fosforescent noaptea. Trăește de regulă în umbră, lumina soarelui îl nervositează, ori cât ar avea de groasă haina dobitocească. În codrii chiar se retrage în pârăiele adânci, în prăpăstii, ori lângă vr'o baltă murdară. N'aude cântecul pădurii, e nesimțitor la concertul cel-dă privighetoarea, nu rupe cu laba lui un fir de iarbă verde, sau o floare să miroase. Dimpotrivă se tăvăleşte plin de noroi, pe cel mai frumos covor de flori.

Trece prin vieată, urând tot ce-i frumos și curat, tot ce-i lumină, trăește pentru o singură țintă: să-și sature pofta lui perversă. Face adevărate ravagii între oameni, și totuși nu umblă nime să-l vâneze, să-i stângă sămânța de pe pământ.

Credeam întâiu că omul meu vorbește de-o fiară aievea, care trăiește în cutare colț depărtat de pământ. Și când băgă de seamă nedumerirea mea, zimbi cu bunătate și-mi zise: Gândește-te puțin. Nu ți-se pare că avem și noi monștri noștri, ca și lumile antidiluviene? Și, dintre aceștia, care e oare mai respingător decât desfrăul? Și nu aflăm aceasta fiară sălbatică la oameni deosebiți, cari stau pe diferite trepte sociale? Nu-l aflăm la bogați și săraci, la tineri și bătrâni? Nu aduce pierderile celea mai însemnate omenimei, și totuși, ce măsuri se

răposarea membrilor Iosif Sterca Șuluțu, președintele secției istorice și Aurel Bratu, membru corespondent în secția științifică. Raportul apreciază în cuvinte potrivite lucrarea acestor doi membrii dintre cei mai activi și stăruie cu privire la cel din urmă, ca Asociația să tipărească pe socoteala sa scrierile rămase pe urma lui.

Lucrarea comemorativă, menită a înfățișa istoricul așezământului nostru din prilejul aniversării de 50 de ani dela înființare va apărea la sfârșitul lui August în numărul festiv al Transilvaniei și va cuprinde mai multe capitole, unde se vor arăta nizuțele cari au călăuzit Asociațiunea în timp de o jumătate de veac; iar o monografie a instituțiunii va pregăti în timpul apropiat dnul Andrei Bârseanu.

La premiul Andrei Mureșianu s'au prezentat următoarele lucrări: Informații literare și culturale, 1903—1910. de O. C. Tăslăuanu; Ziaristica bisericească la Români. studiu istoric de O. Ghibu; La cărările vieții și Seri albastre, povestiri de L. Bolcaș.

Pentru completarea sumei trebuincioase cu scop de a se ridica câte un bust lui Mihail Eminescu și George Bariț, raportul cere ca înaintea adunării generale din acest an să se lanseze un apel iscălit de toți membrii secțiilor, solicitând ajutorul oamenilor de bine pentru înfăptuirea unui proiect, îmbrățișat de altfel cu multă căldură de publicul românesc.

Privitor la reorganizarea secțiilor, despre care a mai fost vorba și în anul trecut, se face propunerea de a nu se mai susține actuala împărțire pe baza diferitelor ramuri de știință și literatură, ci secțiile să se împartă după profesioni, și anume:

1. Secția preoților,
2. Secția învățătorilor,
3. Secția advocaților,

4. Secția profesorilor,
5. Secția medicilor și
6. Secția funcționarilor de bancă și a agricultorilor.

Raportorul crede, că organizarea nouă a secțiilor va avea numeroase avantagii pentru Asociație. În legătură cu acest plan ar fi apoi să se reorganizeze și revista Transilvania.

Pe seama țărânimii noastre se cere să se înființeze (mai exact: să se reînființeze) o revistă culturală săptămânală, și se face propunerea, ca Asociația să editeze din partea sa o astfel de revistă.

În sfârșit raportul constată avântul îmbucurător luat de „Biblioteca populară” prin apariția periodică și prin ieftinătatea sa. „Biblioteca tineretului”, din care au apărut câteva numere bine primite în vremea din urmă, n'a mai fost sprijinită de publicul cetitor.

Ordinea de zi a ședințelor, la propunerea secretarului literar, se stabilește în următoarele:

1. Propuneri pentru completarea secțiilor.
2. Editarea lucrărilor rămase pe urma profesorului Aurel Bratu.
3. Apelul secțiilor pentru contribuiri la fondul ridicării busturilor Eminescu și Bariț.
4. Proiect de organizare a secțiilor.
5. Reorganizarea revistei Transilvania.
6. Editarea unei reviste populare a Asociației.
7. Fixarea conferențelor din prilejul adunării generale.

Ședința cea mai de aproape se anunță pe ziua următoare, Sâmbătă dimineața la orele 9.

Secțiile, după aceasta, țin ședințe separate.

*

În ședința de Sâmbătă s'au citit și dezbătut rapoartele celor cinci secțiuni. Dl Dr. I. Rațiu a citit raportul despre lucrările secției literare și o dare de seamă asupra cărților înaintate la premiul Andrei Murășan, făcută de dl Dr. Al. Bogdan. Dl. I. Lupaș a raportat despre activitate secției istorice, dl A. Vlaicu despre a secției științifice, dl I. Borcia despre cea școlară, iar dl I. Simu despre cea economică.

Pe temeiul propunerilor făcute, ședința a hotărât următoarele:

1. Privitor la editarea scrierilor rămase după moartea membrului A. Bratu, să se pună aceste scrieri la dispoziția secțiunii științifice, care va avea să facă o dare de seamă asupra publicării lor.

2. Apelul pentru contribuiri la înălțarea busturilor Eminescu și Bariț va fi compus de secretarul literar și subscris de toți membrii prezenți ai secțiilor.

3. Proiectul de reorganizare a secțiilor după profesioni se respinge; dar pentru lărgirea cercului de activitate a acestor organe ale Asociației, se decide modificarea unui paragraf din regulament cu scop ca membrii corespondenți (în loc de 5) să poată fi aleși în număr nelimitat, — asupra acestei hotărâri se va pronunța adunarea generală proximă.

4. Revista Transilvania să se publice tot în condițiile de până acum; îmbunătățirile să se facă în măsura mijloacelor, de care dispune Asociația.

5. Foaia destinată pentru țărâtime, luând în considerare, că există Biblioteca populară abia înființată, și având în vedere insuficiența actuală a mijloacelor bănești, să nu se întemeieze până în alți ani.

6. Pentru adunarea generală jubilară dela Blaj se statoresc următoarele conferențe: Despre Ioan Maiorescu, fost membru

iau împotriva lui? Pentru lumea științifică de astăzi holera, ofica, carcerul sunt singuri monștri, împotriva cărora se cearcă o apărare. Dar oare desfrâul nu-i monstrul cel mai cumplit, tatăl tuturor celorlalți?

Nesmintit împotriva lui trebuie să lupte în rândul întâiu preoțimea tuturor popoarelor. Să lupte nu atâta cu vorba, cât mai ales cu pilda. Cum se vor gândi, de pildă, la estirparea acestui dobitoc urât, plin de patimi perverse, oamenii cari au un șef sufletesc, care însuși s'a îmbrăcat în pielea necurată a dobitocului aceluia? Cum se va naște o rezistență împotriva ravagiilor ce face acest grăsun, poporul care are în fruntea bisericii sale, în scaune vlădicești chiar ființe asemănătoare grăsunului?

Dar împotriva acestei plăgi sociale ar trebui să-și ridice cuvântul și bărbații de știință a zilelor noastre. În educația tinerilor, în locul atâtor doctrine seci, ar trebui introdus studiul cel mai larg al igienei. Ar trebui să luptăm acasă, în școli, în biserici, la conveniri, ca să stărpim acest monstru modern. Căci stricăciunea ce-o face e prea mare, și înfățișarea lui e prea disgustătoare.

Gândește-te, spre pildă, la tinărul care, abia ridicat în clasele mai înalte, își pierde strălucirea tineretii, ca la o poruncă. Fața lui se ofilește, ochii lui se împăinginează, mințea lui pierde din limpezimea și agerimea de mai înainte. Dorul de muncă îi scade, vioiciunea în mișcări i-se duce, și

trece ca un somnambul prin anii cei mai frumoși ai vieții. Când sufletul lui e mai potrivit să se înalțe spre ideal, în perioada când ar trebui să se pună celea mai tari baze caracterului său, pentru viața sa întreagă, el trăește o viață stearsă, fără lumină și fără căldură. Ascunzându-se de lume, aduce jertfe scârboase perversității omenești. Și în aceeași vreme, când se ruinează poate pentru totdeauna viața sa morală, introduce în organismul său microbul vecinic al tuturor boalelor, cari vor chinu o viață întreagă pe el și urmașii lui.

Sau cercetează viața burlacului de azi, viața cea ascunsă — ar fi prea mult să-i zicem intimă — a omului, care înfiorându-se a-și lua asupra greutățile vieții familiare, infectează zilnic morala publică. E gras la obrazi, poartă cu fală, celea trei bărbii și pântecule ce i-se rotunzește de tinăr, fumează țigări scumpe, și privește obraznic la cocoane și la altele.

Și dacă are o poziție în societate, dacă, de pildă, slujba ce ocupă îi dă un loc de frunte, nime nu se va gândi să încunjure persoana lui infecțioasă, ci i-se vor da toate onorurile cuvenite și necuvenite chiar. El se va îngrășa mai departe, va desface pachete nouă de țigări scumpe, și, poate viața întreagă nu-i va trece prin cap că e un monstru. Și în vremea aceasta, în viața sa întreagă, purtând pretutindenea infecția, se va tolăni liniștit, fericit pe o canapea scumpă,

sau într'un fotoliu adânc, și se va gândi la un singur lucru: cât de ușor poate să treacă cineva prin viață!

Privește apoi în față acest monstru, când îl vei întâlni sub masca de călugăr sau de celib. Acești curioși și preacurioși, cari au făcut în viața lor voturi mari, jurăminte sfinte, nu se știef să mințescă lumea în fie care zi, după ce odată au îmbrăcat pe subt rassă, pielea grăsunului. Biserica creștină dacă a suferit în cursul timpurilor mari pierderi, dacă a trebuit să se reculegă de multe ori, a fost mai ales, pentru desfrâul acestora. Acesta e monstrul, „leul răgnitor” care a cercat în multe rânduri să înghită biserica.

Înfățișare tot așa de disgustătoare are acest monstru și când ni-se arată protejat de cei ce trăesc în căsătorie. Dacă odată societatea omenească va ajunge o ceată de viețuitoare, fără rațiune și fără simțăminte, va fi în urma ravagiilor acestui monstru, cel mai mare dușman al familiei.

Vezi, prietino, îmi zise, sfârșind, că avem și astăzi monștri. Pe cei ce trăiau odată îngrozând omenirea — dacă vor fi trăit oameni pe atunci — i-a stins desvoltarea treptată a pământului, pe monștri de azi, fiind că pornesc din noi, numai noi îi vom putea sugruma. Dar cel puțin lupta împotriva lor, când se va începe?

Când?

I. Agârbicean.

onorar al Asociației, va ține un discurs comemorativ dnul Dr. Iosif Popovici, din prilejul aniversării de o sută de ani dela nașterea regretatului bărbat; o prelegere literară va face dl O. Goga și una economică dl A. Chețianu.

7. Având în vedere, că lucrările dlor Tăslăuanu și Ghibu, prezentate la premiul Andrei Murășanu, nu corăspund condițiilor stabilită pentru conferirea acestui premiu, se esclud dela concurs. Și considerând, că povestirile Seri albastre și La cărările vieții, de dl L. Bolcaș, sunt lipsite de valoare literară, chiar și stilul este adeseori defectuos, — premiul amiatit nu se distribuie anul acesta.

8. Completarea secțiilor se face în următorul mod: Dl Dr. E. Dăianu se proclamă ales membru ordinar în secția istorică, dl Dr. I. Sărbu din Rudăria membru corespondent în aceeaș secție; în cea științifică se alege membru corespondent dl I. Corbu; în secția școlară: membru ordinar dl G. Precup (în locul dlui G. Pletosu, demisionat), și dl O. Ghibu membru corespondent. Demisia dlui G. Diaconovich din secția economică n'a fost primită; în această secție se alege membru corespondent dl V. Osvadă.

S'au mai adus hotărâri: cu privire la tipărirea în a doua ediție a dicționarului numirilor de localități de Silv. Moldovan și N. Togan, și cu privire la sistemizarea prelegerilor cu ajutorul schiopticonului.

Președintele, dl A. Bărseanu, ridică ședința la orele 12, cu un îndemn călduros la adresa membrilor de a se prezenta în număr cât mai însemnat la adunarea jubilară din August a. c.

„Gaz. Tr.“

Reviste.

Austria. Noul parlament din Austria s'a deschis în 18 c. n. prin mesajul cetit de însuș împăratul.

Pentru noul ciclu de șase ani, cât ar avea să țină dieta, mesajul împărațesc prevede o bunișoară seamă de agende. Accentele mesajului au căzut mai vârtos pe reformele militare, pe chestia băncii și pe a dărilor, cari vor trebui augmentate în viitor.

În special referitor la chestia bănească, urmează mesajul: Desvoltarea neconținută a sporit problemele statului într'asa măsură, încât e indispensabilă deschiderea de nouă izvoare de venit bănești. — Pentru satisfacerea pretențiilor urcate, dar totodată și pentru repartizarea echitabilă a poverilor, guvernul meu va prezenta un rând de proiecte, a căror object va fi introducerea diferitelor competențe, în special: ridicarea dărilor directe și indirecte, eventual introducerea de nouă dări.

Mesajul cuprinde apoi mai multe enunțiațiuni, cari tind a pacifica

diferitele interese, ce mișcă populațiunea multicoloră din Austria, iar în epilog grăește: Iubirea și credința popoarelor mele, pentru a a căror fericire îmi voiu jertfi și de acum toate năzuințele, în tot decursul lungii domniri, pe care mi-a dăruit-o Provedința, n'au însoțit neîntrerupt și m'au servit de mângăere și ocroteală în orele grele. Adânc mișcat dau mulțumire Atotputernicului, a cărui binecuvântare o implor pe munca DVoastră.

Socialiștii, ca de regulă, n'au luat parte la inaugurare.

Parlamentul austriac s'a deschis acum a doua oră pe baza dreptului de vot universal.

Încă nu se prevede rezultatul la care va ajunge; se dă însă cu socoata, că va avea multe piedeci. Cu deosebire socialiștii naționali bohemii sunt foarte agitați. — Marea obstrucție tehnică ce se pune cruce în parlamentul ungar guvernului dă mulțisor de gândit și celor dela cărma Austriei, mai ales că nici la mesaj alaiul de aprobare n'a fost cel obișnuit în trecut.

Internatul Pavelian de fetițe.

Ilustrisimul D. Episcop al Orăștiei Dr. Demetriu Radu, a lansat cu datul de 15 Iulie n. c. următorul circular referitor la Internatul Pavelian de fetițe din Beiuș:

Nr. 2534—1911.

Terminul pentru primirea elevelor în Internatul „Pavelian“ de fete împreună cu școala civilă din Beiuș prin acestea îl fixăm pe ziua de 1 August n. 1911. Elevele, cari doresc a fi primite în acel internat, suplicile lor îndreptate către Ordinariatul episcopesc gr-cat. de Oradeamare și înzestrate cu extras matricular de botez, cu testimoniu de pe anul scol. din urmă, cu atestat medical, că suplicanta din privința sănătății este aptă pentru institut, precum și cu atestat de revaccinare, până la termenul indicat vor avea să le susțearnă încoace. Recursurile intrate după termen nu se vor lua în considerare. Taxa de întreținere pe un an o fixăm în 300 cor. și 70 cor. pentru uniformă.

Asociațiunea în Maramurăș.

Prima noastră instituție culturală, care în curs de 50 ani a răspândit după puțință, lumină în aproape toate ținuturile locuite de Români din țara noastră, se pregătește cu zor pentru serbările jubilară, ce se vor ține în 28, 29 și 30 August n. a. c. în Blaj. Vechiul centru de cultură, din care au plecat în toate părțile cei dintâi propovăduitori ai cuvântului românesc, va adăposti în cele trei zile cete de cărturari de pretutindeni. Adunarea generală a Asociațiunii din August va fi o sărbătoare a culturii românești dela noi, care, cu toate greutatețile ce a întâmpinat, a luat un avânt îmbucurător și

impunător pe toate terenele. La sărbările din Blaj se va intrupă o clipă și unitatea culturii noastre românești, căci, după cum cum se aude, vor veni și mulți frați din România și Bucovina, ca să-și împreune inima și mintea în munca și lupta de redșteptare a poporului românesc. Și regretabil este numai faptul, că din sinul acestei instituțiuni culturale, care ocrotește pe toți Români, lipsesc frații din ținutul Aradului și Maramurășului. În cursul vremii s'au făcut încercări de a încorpora și aceste teritorii în cadrele Asociațiunii, dar întotdeauna considerațiile de patriotism și separatism local au nimicuit tendințele de unificare ale instituțiunii noastre. Abia acum la jubileul de 50 ani, a răușit Asociația să pătrundă în Maramurăș. Comitetul central a încredințat pe dl secretar Octavian C. Tăslăuanu să convoace și conducă adunarea de constituire a primului despărțământ în Maramurăș și anume a despărțământului Vișeu-Iza. Adunarea de constituire se va ține în ziua de 23 Iulie n. a. c. la orele 4 p. m. în Vișeu de sus. În aceeaș zi, seara, trupa de sub conducerea dlui Aurel P. Bănuțiu va aranja în Vișeu o seară artistică. Sperăm, că Maramurășenii vor alergă din toate părțile ca să ia parte la aceste sărbări culturale românești, unde vor avea prilej să asculte cuvântarea delegatului comitetului central al »Asociațiunii« și pe artiștii trimiși de societatea teatrală.

Și, după primul pas de cucerire culturală va fi făcut și în Maramurăș, așteptăm ca și Români din acest ținut istoric să se apropie sufletește de ceilalți frați ai lor.

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștință tuturor membrilor precum și întregului public românesc, că însoțirea economică comercială „Plugarul“ cu sediul în Blaj și-a început activitatea cu 15 Iulie n. 1911, operând în cadrele precisate în statute.

Membrii însoțirii noastre să ni-să adreseze cu toată încrederea ce trebuie să o aibă omul într'o însoțire a cărei scop nu e altul decât a veni într'ajutor economilor nostri la ori ce cumpărări și valorizări.

Cei ce doresc altoi de vie, de pomi, gunoi artificial, mașini agricole, pluguri, grape ș. a. ori cei ce ar dori să-și valorizeze cantități mai mari de bucate, fân, poame, vin ori alte produse economice, să ni-să adreseze nouă.

Prin faptul, că noi desfacem și mijlocim cantități mari atât la cumpărări cât și la valorizări, suntem în plăcuta poziție de a mijloci celor ce vor lucra cu însoțirea „Plugarul“ prețurile cele mai convenabile. Ear prin faptul, că toate cumpărările le facem prin specialiști în branșa mărfii respective, cei ce vor face cumpărări prin noi vor fi serviți cu mărfuri de prima calitate și solide despre ce de altcum direcțiunea acestei însoțiri ia toată răspunderea.

Rugăm tot odată pe cei ce au primit dela noi liste pentru subscrierea de cvote să ni-le retrimită fără întârziere așa cum sunt, ca să ne putem orienta în mod precis asupra capitalului de cvote, ce avem.

Cei ce doresc să înființeze cooperative sătești de ori ce natură: societăți de credit (Reiffeisen) tovarășii pentru cumpărări și valorizări, pentru exarândări ori parcelări

de moșii, să ni se adreseze nouă și noi le vom servi cu toate înviațiunile de lipsă. La dorința trimisul „Plugarului“ să va prezenta chiar și în persoană pentru a conlucra în mod practic la înființarea cooperativei proiectate.

În numele direcțiunii:

Ioan F. Negruțiu, Dr. I. Maniu,
prezident. director.

AVIZ.

Dupăce Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român a hotărât, să-și țină adunarea generală anul acesta la Blaj, în zilele de 15/28—17/30 August când își va ținea adunarea generală și Societatea pentru fond de teatru român, — rugăm pe această cale pe toți P. T. Domni, cari doresc să ieșă parte la aceste adunări, că pentru a li-se putea rezervă cuartire, *nesmintit să se insinue la comitetul de incuarterare până la 2/15 August.* Scrisorile să se adreseze dlui Dr. Dănilă Szabó, avocat.

Blaj, la 21 Iuliu 1911. p. comitetul aranjator:

Dr. Iuliu Maniu, A. C. Domșa,
președinte. secretar.

Noutăți.

Maiestatea Sa Regele nostru dupăce a cetit mesajul înaintea parlamentului austriac la 18 c. n. — a cercetat alaltăeri înainte de amiazi pe principesa Zitta de Parma, mireasa lui Carol Francisc Iosif, spre a-o felicita în persoană. — Maiestatea Sa va merge în 12 Septembrie c. la Eperjes. — Alaltăeri seara Regele a plecat la Ischl.

„Deșteaptă-te Române“. Dr. Vámos Jenő, Dr. Octavian Pavelea, Dr. Simion Balint — un strănepot al marelui Tribun Balint — Dr. Aurel Juga toți avocați din Beclean și Ion Rebreanu teolog absolvent: au fost arătați ca agitatori pentru că au cântat: „Deșteaptă-te Române“.

Mulțumită. În comuna Crivadia (Krivadia) simțindu-se lipsa unor vesminte bisericesti, la încercarea mea de a face o colectă între poporenii din Crivadia pentru de a stringe o sumă de bani, cu care să ne putem comanda un rând de atari vesminte, s'a aflat o familie bună, care a luat un rând de vesminte frumoase în suma de 70 cor. Familia aceea e: Văduva David Anuța și fiii: David Ioan, învățător cu soția Maria, David Marcu cu soția Samfira, David Gavril și David Alexă, intru amintirea bunului lor soț și tată Ioan, oarecândva David, fost harnic și bun cantor, curator primar și președintele foștilor iobagi din Crivadia, care mult bine a adus comunei Crivadia. Pentru care faptă creștinească, primească înimoșii donatori și pe această cale mulțumitele mele cele mai sincere. Rog pe Părintele Îndurărilor, ca să le scrie fapta creștinească în cartea vieții. În numele curatoratului bisericesc gr-cat. din Crivadia. Ioan Bora, preot.

Petreceri. Curatoratul bisericesc gr-cat. din Bia-maghiară, invită cu toată onoarea la producțiunea teatrală urmată de dans, ce o va aranja Duminecă în 30 Iulie, în sala școlii gr-cat. din loc, cu ocaziunea sfințirii de nou clăditei școli.

— Învățătorii gr-cat. rom. din dieceza Orăziimari, invită cu toată onoarea la Concertul împreunat cu dans, ce se va ținea Duminecă la 6 August n. în Terebești (Krasznaterebes) com. Sătmar, cu ocaziunea adunării generale a inv. gr-cat. rom. din arhidiaconatul părților Sătmarene.

— Inteligența română din Reteag și jur. invită la petrecerea de vară, ce o va aranja la 30 Iulie 1911 st. n. (Duminecă înainte de sf. profet Ilie). în localul școlii gr-cat. din Reteag. Venitul curat este destinat în favorul nou edificatei case parohiale din loc.

Pentru inundații din Moldova s'a constituit în Bucureștii o reuniune de ajutorare, prezidată de princesa Maria, femeia clironomului. Cel dintăiu ajutor oferit e al Regelui Carol: 20.000 lei.

Cutremur de pământ. În Innsbruck și Hall a fost puternic cutremur de pământ, însoțit de murmur suteran. În salinile dela Hall s'a urnit foarte mult pământ.

Convocator. On. membrii ai despărțământului XXIII. Turda a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ precum și toți binevoitorii și sprijinitorii ei sunt poftiți la adunarea generală, ce se va ținea în 6 August st. n. 1911 la 2 ore p. m. în localul școlii gr-cat. din Tritiul-superior.

Japonezul Nogi s'a abătut în turneul său european și la Bucureștii, unde a fost primit cu mari sărbătoriri. Eri a plecat la Sinaia, să se prezinte și regelui Carol.

În contra proiectelor militare. Muncitorimea din Budapesta a ținut eri unsprezece adunări populare. La ordinea de zi au fost punctele: Proiectele militare și reforma dreptului de alegere.

Iarnă în Italia? În Italia nordică s'a coborât temperatura foarte simțitor. Termometrul arată numai 10° C. Noaptea și mai puțin. — Din Roma se dă știrea, că pe Apennini și în jurul orașului Bologna a nins mult. În Veneția vremea e foarte recoroasă. În lungul malurilor adriatice dăinuiesc viore mari.

Iarăș dare pe burlaci. În Franța s'a relevat din nou lipsa de a reformă darea burlacilor. S'a hotărât în mai multe locuri, ca să se micșoreze darea pe familiile cu mai mulți copii, iar darea de burlaci să se urce cu 5 procente.

Curățenia în Budapesta. Comisiunea de curățenie publică din Capitală a preliminat pentru anul 1912: 2,531.716 coroane erogățuni, față de cele 2,199.000 coroane, câte s'au calculat în speșele de curățenie a capitalei în anul curent.

Chemarea medicamentelor la *vâna de aur* (emoroid) este ca să ușureze scaunul și să înceteze cauza principală a morbului. Experimentările dela spitalul public din Viena probează, că apa natural amară *Francisc Iosif*, deja după câteva ore produce scaun moale, și cu toată ocaziunea se micșorează durerile. — Se adă de vânzare în prăvăliile de ape minerale și în farmacii. (13).

Congresul dansatorilor. Din Viena vine știrea, că institutorii de dans au ținut acolo eri congres internațional.

Altuberculin e numele noului ser aflat în contra tuberculozei.

Al doilea conzul englez. Se svonește, că la Cluj s'ar așeză un vice-conzul englez. Astfel, pe lângă conzulul englez din Capitală, ar mai avea englezii și un al doilea conzul în Ungaria.

Socialistul Bebel, pe cât se vestește din Berlin a lăsat în testament patruzeci și opt mii de marce pe seama cassei partidului socialdemocrat.

Mare lipsă de apă de beut e în Veneția. S'a crăpat țava mare dela apeductul orașănesc și astfel Veneția și Lido vor avea să ducă multă lipsă de apă, până se va repara țava cu pricea.

Milioane pierdute. Statistica privitoare la venitele tutunului se prezintă pe restimpul din Ianuar până la capătul lui Maiu astfel: au intrat 52,060.462 coroane din articolii ce circulează pretutindenea; 5,854.211 coroane din specialități indigene, iar 1.239.130 coroane din specialități externe. La olaltă venitele deci prezintă o sumă de 59,153.804 coroane intrate, față de intratele anului trecut: 57,332.805.

Holera în America. În Newyork s'a constatat holera la 18 inși veniți din Washington, dintre cari 6 au decedat deja. Se vestește, că în spitalul ce ocrotește 14 inși atinși de holeră, tratează foarte rău cu cei imigrați. Ingrijitoarele închid gurile copiilor ce plâng, cu ceară. Cadavrele le secționează în fața bolnavilor.

Șezători culturale. În numărul nostru 60. din a. c. sub titlul acesta s'au publicat în șir șezătorile ultime din protopopiatul Reghinului. La comuna Filpișul mare s'a cules dl Iuliu Maior în locul dlui Demetriu Fărcaș. Dl Iuliu Maior a vorbit acolo „Despre însoțiri“.

Se caută un milionar. — Guvernul italian caută un diplomat milionar, care să-i reprezinte interesele la conzulatul din Buenos-ayres, deoarece cheltuielile reprezentative sunt în Argentina prea mari, iar guvernul n'ar dori să mărească plata conzulatului. — Până acum nici un milion nu s'a însinuat.

Nenorocire. Din Newyork se dă știre telegrafică despre o mare nenorocire de tren. Lângă Morellia s'au ciocnit două trenuri pe urma schimbării greșite a șinei de ferit. Sunt patruzeci victime? Peste șasezeci persoane sunt gren rănite.

Necrolog. Dela Dezmir primim tristă știre, că avocatul Dr. Victor Poruțiu din Cluj și-a pus capet vieții, trăgându-și un glonț în inimă. Pe când deplângem trecerea din viață a acestui bărbat în floarea vrăstei și în calea înaintării, și ne gândim la durezza zdrobitoare pricinuită unei familii fruntașe, nu putem să nu atragem atențiunea tinerimei noastre uiversitare, că împotriva curselor ademenitoare ale acestei lumi, numai vecinicile învățături ale sfinței noastre religii pot să fie scut puternic și nebiruit. Povățuiți de ele putem trece la sigur prin cea mai dujmană furtună, căci nimic nu ne vor strica. Valurile se vor sdrobi de capul nostru, cursele se vor nimici, căci puterea Crucii nu se poate cu nimic birui. — Celui trecut dela noi, fie-i Dumnezeu milostiv!

Partea Literară.

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

54

Visonok o ceti. Jurand scrișnind din dinți își smulse părul de năcaz ș'apoi zise infuriat:

— Minciună... minciună! Mi-a răpit pe Danusia!

— Dar cine?

— Cruciații!

— Trebuie spus principelui să trimită numai decât legați la marele magistru — zise principesa, — și ieși repede din odaie.

Jurand se ridică grabnic din pat și începuse să se îmbrace repede. Zbisko încă căzu, leșinat — pe un scaun și începu a-și mușcă buzele de mânie.

— Pentru-ce zici, că cruciații ți-au răpit fata? — întrebă Visonok pe Jurand.

— Pentru-că alții n'au putut-o face asta. Doar s'au dus și în castelul de vânătoare, să mă părăscă.

— Palid cum eră, merse inte la grajd și porunci să-i prinză caii la sanie. Credea, că Jurand va plecă îndată și el doria să-l însotească.

Când totul eră gata de plecare merse sus în castel, unde se aflau principele, principesa, Visonok, de-Lorsch și bătrânul Nicolae Dlugolas și se sfătuiau ce să facă.

— Trebuie să fim precauți, — zise Glugolas — să nu facem nimic în detrimentul fetei, numai așa o vom afla mai curând. Trebuie scris numai decât marelui magistru, iar epistola o voi duce eu însumi.

Scriu numai decât, — zise principele. — Marele magistru se teme, că-l va atacă regele polon și i-ar plăcea dacă eu și fratele meu am rămânea neutrali... Atâta e sigur, că pe Danusia au răpit-o fără știrea magistrului — El însă ne va libera-o.

— Și de au furat-o la mandatul lui? — întrebă Visonok.

— Marele magistru e cavalier cruciat ce-i drept, dar pentru aceea are conștiință; acum mai bine îmi face voie decât să mă năcăjească. — Cu puterea lui Iaghiello nu prea poți glumi și de se vor asocia lângă dânsul și locuitorii Mazoviei, atunci cruciații vor aveă cu el mult de furcă.

— Asta-i adevărat! — zise Dlugolas. Eu de altcum cred, că cruciații au furat fata ca să câștige prețuri mari de rescumpărare sau să-și elibereze dela Jurand vre-un prisioner de al lor.

(va urmă).

Societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaj.

— Raport general cu sfârșitul anului societății 1910/11. —

(Continuare și fine).

Desigur începutul acestui fond e mic, dar noi suntem hotărâți să luptăm în această direcție și „Economul“ dela Cluj va afla fără îndoială tovarăși de ideie și de faptă între celelalte institute financiare dela noi

printre oamenii de bine ai neamului nostru. Noi împărțim „Economul“ și pe această cale admirația noastră.

Cu sfârșitul anului statul activ prezintă următorul tablou: În obligațiuni private C. 46184. Depunere la „Patria“ Blaj, C. 211490. La „Arieșana“ Turda, C. 7449. Tot acolo, cu alt libel, C. 3082. La „Economul“, Cluj C. 10452. În hani gata C. 5762. Total C. 284413.

Aveea societății noastre a crescut deci în cursul anului cu C. 30840.

Societatea administrează, afară de averea semnată mai sus, un fond separat numit „Fondul pentru ridicarea unui monument lui Inocențiu Micu Clain“. Acest fond la începutul anului avea C. 78304, în depuneri la vre-o trei institute. Cu încheierea anului are C. 85935. Un spor de C. 7631, din interese.

Despre fondul mai nou pentru „Mausoleul Bunea“ mai la vale.

b) Biblioteca.

Aveea cea mai prețioasă a societății noastre este biblioteca. Între bibliotecile Blajului este una dintre celea mai bine întreținute și mai îngrijite. Cuprinde cărți din toți ramii științei și a literaturii. Sunt reprezentate în chip îndestulitor limbile latină, franceză, nemțească și ungurească. Dar partea covârșitoare o dau operele românești, dintre celea mai alese și mai de seamă. E împărțită după ramii: teologie, știință profană, istorie, literatură frumoasă, reviste, ziare. La Istorie avem aproape tot ce s'a tipărit mai de seamă la noi despre trecutul românesc. Între altele Colecția Hurmusachi, tipăriturile Academiei, cărțile lui Iorga, Xenopol, Onciu, Tocilescu, Bunea, Dobrescu etc. La Literatura frumoasă: tot ce s'a tipărit la noi mai de seamă pe acest tărâm. La Reviste și Ziare, colecții legate, cu tot soiul de reviste și ziare de ale noastre, vechi și nouă. În fiecare an biblioteca e îmbogățită cu operele proaspete, parte prin cumpărări, parte prin donații.

La începutul anului acestuia biblioteca noastră avea 2170 de opuri în 2596 de volume. Cu încheierea anului: 2218 opuri, în 2644 volume. Un plus de 48 de opuri, parte cumpărate, parte primite ca donații. Celea cumpărate sunt din cărțile dlor: Iorga, Gorun, Tzigara-Samarcaș, Sadovean, Anghel, Iosif, Cerna, Agârbicean, Tăslăuanu, Caragiiale, Cuza, Lupaș, Păcățianu, Ghibu și alții. Donații am primit dela dnii: Dr. A. Rusu, Dr. Bian, Z. Pantiu, E. Elefterescu, Dr. N. Brânzeu, M. Străjan, V. Lazăr, Stupinean, Librăria Herder (Freiburg), Academia Română ș. a.

Circulația cărților în cursul anului a fost multumitoare. S'a cetit cu deosebire istorie bisericească și profană, teologie, literatură frumoasă, reviste. Față de anii din trecutul apropiat s'a cetit mult.

În legătură cu biblioteca societatea noastră primește zilnic un mare număr de reviste și ziare, o parte plătite, altele gratuite.

Revistele cari ni-s'au trimis gratuit: „Albina“ București, „Vatra Școlară“ Sibiu, „Revista teologică“ Sibiu, „Cultura creștină“ Blaj, „Antialcoolul“ București, „Foaia școlastică“ Blaj, „Jurnalul societății agricole“, București, „Transilvania“ Sibiu, „Natura“ București, „Calea vieții“ București, „Viito-

rul“ (rev. bis.) Iași, „Frăția ortodoxă“ Argeș, „Cultura română“ Iași, „Revista culturală“ Craiova, „Câmpul“ București, „România artistică“ București.

Cu plată: „Luceafărul“ Sibiu, „Ramuri“ Craiova, „Primăvara“ Iași, „Urania“ Budapesta, „Egyházi közlöny“ Budapesta, „Ioan Creangă“ Bârlad, „Convorbiri literare“ București.

Gazete am primit gratuit: „Gazeta Transilvaniei“, „Unirea“, „Telegraful Român“, „Românul“, „Gazeta de Duminecă“, „Drapelul“, „Libertatea“, „Olteanul“, „Sfântul“, „Românul“ din America.

Cu plată redusă: „Tribuna“ și „Az Ujság“.

Mulțumim și pe această cale stimatele redacții, cari ni-au trimis gratuit publicațiile lor.

c) Arhiva.

Arhiva cuprinde cărțile editate de societate ca un fel de depozit, de unde se trimit spre desfacere la librării sau la comanda, se desfac deadreptul. Ordinea în care se trec mai multe aceste publicații e următoarea: „Vatra familiară“, „Tragedia calvarului“, „Măntuiește-ți sufletul“, „Epistole către un preot tânăr“. S'au epuizat: „Pregătire la moarte“ și „Duh muscălesc“.

Afară de editurile sale, arhiva societății noastre mai cuprinde diferite protocoale vechi, procese verbale, acte, documente, manuscrisele publicațiilor, corespondența societății, rapoarte, contracte de imprimare, clișee. Deci toate hârtiile mai de seamă privitoare la istoricul societății dela înființare până în ziua de azi.

Aveea în depozit aici și un mare număr de cărți postale ilustrate cu corul și orchestra societății. Apoi bina din țesături românești, compusă cu prilejul concertului dela 24 Octomvrie 1909. Se vând cu câte 8 fileri bucata. Seria de 50 bucăți cu 3 coroane.

Activitatea literară.

Activitatea literară e sufletul societăților literare. Ea încălzește, îndrumă, luminează cărările drepte și dă mângâierea muncii bine isprăvite. Activitatea literară încunună fruntea, dă măsura pulsului de activitate, de interes și de însuflețire a membrilor, ea dă măsura impunerii în fața obștei, ea dă măsura educației ce și-o câștigă înșiși membrii unei societăți.

Acest an, în sânul societății noastre, nu a fost desigur mai puțin roditor decât alții de mai înainte, după buna tradiție care s'a statorit în viața tovarășiei literare a clericilor din Blaj.

Cele două ședințe literare cari s'au ținut au fost la înălțime și ca program și ca prestații. Lucrările originale, cari s'au cetit aici au fost tratări serioase de istorie și sociologie. Discuțiile cari s'au încins în legătură cu acestea au fost demue, calde și interesante. Declamațiile au fost bune, corecte, înălțătoare. S'a declamat din Eminescu, Coșbuc, Goga și alții. În ziua de 30 Noemvrie 1910, la un an dela moartea canonicului Bunea, fostul rector al facultății noastre, s'a ținut o ședință extraordinară, unde s'a cetit o conferință despre mult regretatul nostru Părinte și stălp al nădejdlor neamului.

Tot aici s'a luat o hotărâre pioasă, în înțelesul căreia această tristă zi de 30

Noemvrie să fie comemorată în fiecare an cu evlavie cuvenită marelui Bunea.

Cu totul au fost prezintate comisiei literare spre cenzurare în anul acesta 11 lucrări literare. Dintre acestea o lucrare a fost înaintată la un concurs de premiu.

Statutele societății noastre prevăd, în fiecare an, un premiu de 8 coroane pentru cea mai bună lucrare, care se va ceta în ședințele societății de peste an, și un alt premiu de 7 cor. pentru cea mai bună declamare. Premiul de 8 cor. s'a dat clericului de anul al III-lea Ioan Fătu, pentru o lucrare de sociologie. Premiul pentru declamare s'a acordat cler. de an. I. Gheorghe Patachi-Văleanu.

„Economul“ dela Cluj, pe lângă frumosul dar pomenit mai sus, a mai trimis în cursul acestui an la adresa noastră suma de 20 coroane, pentru cea mai bună conferință populară ținută de vre-un membru al societății noastre. Acest premiu s'a hotărât unanim să se acoarde clericului Alexandru Lupeanu, care a desfășurat o frumoasă activitate în acest sens.

Dacă în anul acesta a rămas obișnuita serată literară-muzicală festivă, cauza a fost împrejurarea, că coriștii societății au fost ocupați toată vremea cu pregătirile pentru sărbătorile „Asociațiunii“ din această vară, la cari corul nostru va avea un rol însemnat.

Dar și afară de aceasta corul și-a făcut datoria, mulțumită zelosului conducător Ioan Bacău. Deja în cele dintâi luni ale anului școlastic, teologii au cântat în catedrală o liturghie nouă, opera unui compozitor vestit din Țară.

Desigur apoi încununarea activității literare a acestui an o formează redactarea și alcătuirea „Albumului Bunea“, care s'a făcut în vara anului 1910, deci la începutul acestui an. La redactare au muncit membrii de ai societății, și deși e numai munca câtorva, totuși meritul acestei cărți prețioase se resfrânge asupra întregii societăți, care a fost substratul moral al operei. Prețul acestui album nu vom să-l relevăm noi, cercurile chemate să o facă aceasta s'au rostit deja și viitorul istoric literar va pomeni poate, în paginile sale, monumentul literar ridicat de noi marelui învățat al Blajului, din zilele mai dincoace.

Afară de ședințele literare societatea noastră a ținut și în fiecare lună câte o ședință administrativă unde s'au desbătut chestii curente privitoare la administrare, bibliotecă, cassă, arhivă și altele.

Albumul Bunea.

Deși am crezut, că despre „Albumul Bunea“ să facem o dare de seamă deosebită de acest raport, ca să ne putem extinde și la amănunte, totuși ținem să semnăm și aici unele date, că în chipul acesta să avem un tablou întreg despre tot ce s'a făcut în acest an în legătură cu Societatea „Inocențiu Micu Clăin“.

Când s'a hotărât editarea Albumului Bunea, s'au tipărit liste de abonament, vre-o 2500, și s'au răspândit în tot cuprinsul pământului locuit de Români. La apelul nostru ni-s'a răspuns cu 1445 exemplare abonate. Am lăsat deci la sfatul pricepătorilor, de s'a tipărit albumul în 2500 exemplare.

Spesele de imprimare, cu clișee, cules, tipar, broșat, copertă, au dat suma de C. 5544.75.

Cu expediția la abonați a fost încredințată tipografia seminarului din Blaj. Dintre exemplarele trimise vre-o 250 ni-s'au remis.

Dintre celea 2456 exemplare, câte a putut să ne dea tipografia gata, astăzi mai avem nedescăpate 1186 exemplare. Celelalte s'au desfăcut parte de noi, parte de tipografie. Bineînțeles trebuie cuprinse aici și exemplarele, cari s'au gratificat gazetelor, revistelor, ș. a. Din suma această, subtrase speșele de porto, transport, taxe de înmănuare, etc., s'au acoperit în cursul acestui an toate speșele de imprimare în suma amintită de C. 5544.75.

Acoperite odată speșele de imprimare putem vorbi de averea Fondului pentru ridicarea unui mausoleu la mormântul canonicului Bunea, care se înfățișează astfel: Depunere la „Patria“, Blaj, C. 301.20. Pretenziune la desfăcatori C. 411.65. Apoi încă celea 1186. exemplare, pe care le avem în depozit, și cari dacă s'ar desface toate, ne-ar da o sumă couziderabilă. Noi ne vom sili cu tot focul tinereții noastre, să răspândim această carte, ca astfel cât mai curând să se intruzeze ideala spre care ținim: un mausoleu vrednic de numele lui Bunea, pe pământul istoric al Blajului. Apelăm în acest sens la toată suflarea românească, care înțelege gândul nostru mareț!

Incheiere.

Înainte de a termina acest raport țin să amintesc interesul cald pe care l-a nutrit față de toate mișcările societății noastre Clarisimul Dr. Alexandru Nicolescu, prof. de teologie, prefectul de studii, al Seminarului din Blaj, care cu dragoste părintească a luat parte la toate întrunirile societății și a avut totdeauna o vorbă bună pentru avânturile noastre tinerești. Asemenea nu putem uita interesul ce ni-l'a arătat Sf. sa Părintele spiritual Ștefan Roșianu, totdeauna bun îndrumător cu cuvântul și cu fapta. Semnând acestea aici, ne împlinim o datorie, pe care ni-o impune conștiința noastră și sentimentul de adevăr.

Alexandru Lupeanu
președinte.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni

în **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijloace imprumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și în scurt timp; mijloace cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea
advocat dipl.

(31) 19-52

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171-27

MÁTYÁS SÍ TRATTNER

rafinată și depozit liber de spirt, stabiliment pentru denaturare de spirt
în **BARÓT** (cott. Háromszék).

Fabrică (Herbe) și livrează pe lângă condițiunile celea mai favorabile
spirt brut, rafinat și denaturat.

Provocându-Va la această foaie cereți oferte de prețuri.

(56) 4-26

MOBILE!

cine voiește se cumpere mobile
bune și trainice să se adreseze
cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în

Medias—Medgyes,

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de cămină.

(50) 8-26.

Muschong. Băile Buziaș

Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECA

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 59-?

